

АНАЛІЗ ФУНКЦІЙ БЮДЖЕТУ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ

Лукаш О.А., Мошкіна К.О.

Головним завданням радикальних економічних реформ в Україні є відновлення фінансової стабілізації економіки, її структурної перебудови, забезпечення економічного зростання та поліпшення на цій основі добробуту людей.

Досягти успішного економічного та соціального розвитку України, її регіонів можливо лише завдяки відповідним методам і формам мобілізації фінансових ресурсів держави та цільового їх використання.

Державний бюджет - важливий інструмент реалізації державної політики. Виходячи з цього важливо знати природу державного бюджету як такого, особливості його формування та функціонування, способи використання в інтересах ефективного розвитку суспільного виробництва.

Призначення державного бюджету полягло у формуванні та використанні централізованого фонду фінансових ресурсів держави на розширене відтворення й соціальні цілі відповідно до чинної фінансової політики. Відбиваючи об'єктивну необхідність розподільчих і перерозподільчих процесів в економіці та концентрації певної частки фінансових ресурсів у розпорядженні держави, бюджет є державним фондом, за його допомогою досягається збалансованість системи фінансових ресурсів.

Централізація коштів має важливе економічне й політичне значення, оскільки доходи, які мобілізуються до державного бюджету, є необхідною умовою бюджетної політики. Це дозволяє маневрувати коштами, зосереджувати їх у важливих галузях економічного та соціального розвитку.

Бюджет - складна фінансова категорія. По-перше, він акумулює та перерозподіляє значну частку створеного в країні національного продукту. По-друге, бюджетний вплив на економіку здійснюється через фіскальну політику, тобто на основі оптимального збалансування державних доходів і видатків. Фіскальна політика може бути спрямована як на зведення дохідної та витратної частин бюджету

з надлишком (щоб перешкодити надвиробництву), так і на створення дефіциту (щоб стимулювати економічне зростання).

За допомогою бюджету виконуються державні та місцеві програми з розвитку й ефективного функціонування галузей економіки, з проведення конверсії військово-промислового комплексу, охорони здоров'я, зміцнення науково-технічного потенціалу й культури, покращання матеріального становища населення

та окремих його груп, підтримки соціально-економічного розвитку регіонів.

Протягом усіх років існування незалежної Української держави в центрі уваги державних діячів, учених, практиків, громадськості стоять питання бюджетної політики. Найбільший інтерес викликають проблеми формування дохідної частини Державного бюджету, визначення пріоритетів у витрачанні бюджетних коштів, забезпечення їх цільового та ефективного використання, зміцнення місцевих бюджетів тощо.

Таким чином, можна виділити такі головні завдання бюджетної політики України в умовах поглиблення ринкових реформ:

- зміцнити дохідну базу бюджету за рахунок удосконалення системи оподаткування та зміцнення контролю за повнотою сплати податків шляхом невідкладного прийняття Податкового кодексу України, проведення на його основі радикальної податкової реформи;
- створити систему дієвого фінансового контролю за ефективним і цілеспрямованим використанням державних видатків;
- скоротити непродуктивні витрати бюджету на державні дотації окремим галузям матеріального виробництва;
- посилити соціальну функцію бюджету, зростання частки соціальних витрат, інвестицій у людський капітал - освіту, охорону здоров'я, соціальні виплати та компенсації.

Ключовим завданням бюджетної політики має стати даліше посилення соціальної спрямованості бюджету.